

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel wydania aktu normatywnego.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw ma na celu:

- a) dostosowanie prawa krajowego do przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2018/302 w sprawie nieuzasadnionego blokowania geograficznego oraz innych form dyskryminacji klientów ze względu na przynależność państwową, miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności na rynku wewnętrznym oraz w sprawie zmiany rozporządzeń (WE) nr 2006/2004 oraz (UE) 2017/2394 i dyrektywy 2009/22/WE (Dz. Urz. UE L 60 I z 2.03.2018, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 66 z 8.03.2018, str.1),
- b) wzmocnienie pozycji instytucjonalnej Prezesa UOKiK, poprzez wprowadzenie (przywrócenie) kadencyjności tego organu oraz usprawnienie dotychczasowego systemu wyboru Prezesa UOKiK i wiceprezesów UOKiK,
- c) umożliwienie Prezesowi UOKiK bardziej elastycznego, w stosunku do stanu obecnego, kształtowania struktury wewnętrznej UOKiK – w szczególności w odniesieniu do delegatur UOKiK,
- d) poprawę skuteczności wykrywania naruszeń przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 798, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów”, poprzez umożliwienie wymiany informacji między Prezesem UOKiK a Przewodniczącym Komisji Nadzoru Finansowego, dotyczących prowadzonych postępowań, oraz dostęp do tajemnic prawnie chronionych, takich jak tajemnica skarbową i tajemnica bankowa,
- e) dostosowanie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 67, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi”, do aktualnego stanu prawnego poprzez m.in. usunięcie odesłań do nieobowiązujących przepisów (np. w art. 113 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów).

Ad. a)

22 marca 2018 r. weszło w życie rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 2018/302 w sprawie nieuzasadnionego blokowania geograficznego oraz innych form dyskryminacji klientów ze względu na przynależność państwową, miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności na rynku wewnętrznym oraz w sprawie zmiany rozporządzeń (WE) nr 2006/2004 oraz (UE) 2017/2394 i dyrektywy 2009/22/WE, zwane dalej „rozporządzeniem 2018/302”.

Rozporządzenie 2018/302 to jeden z dokumentów z pakietu Komisji Europejskiej dotyczącego handlu elektronicznego (tzw. e-commerce package), opublikowanego 25 maja 2016 r. w ramach realizacji inicjatyw zapowiedzianych w Strategii jednolitego rynku cyfrowego (DSM – Digital Single Market) oraz w Strategii jednolitego rynku na rzecz towarów i usług (SMS – Single Market Strategy). Przepisy rozporządzenia 2018/302 będą stosowane od 3 grudnia 2018 r.

Celem rozporządzenia 2018/302 jest zapewnienie konsumentom, niezależnie od ich przynależności państwowej lub miejsca zamieszkania bądź prowadzenia działalności w UE, lepszego dostępu do towarów i usług na jednolitym rynku poprzez zapobieganie bezpośredniej i pośredniej dyskryminacji w transgranicznym handlu elektronicznym (przy dokonywaniu zakupów online), jak również podczas podróży do innych państw członkowskich w celu nabycia towarów lub skorzystania z usług.

Założeniem tej regulacji jest również umożliwienie przedsiębiorcom rozszerzenia ich działalności na nowe rynki i zainteresowania swoją ofertą nowych klientów. Podkreślić należy, że w przypadku tego rozporządzenia przedsiębiorcy traktowani są na równi z konsumentami, jeśli występują w tej roli w ramach czynności zakupu dóbr lub usług. Oznacza to, iż mają takie same prawa jak konsumenci, jeśli chcą kupić jakiś towar lub usługę w innym członkowskim.

Rozporządzenie 2018/302 obejmuje transakcje (zakup dóbr i usług) zawierane zarówno on-line, jak i off-line oraz w ramach połączenia tych dwóch kanałów (tzw. omni-channel). Usługi wyłączone z zakresu: transportowe, finansowe, audiowizualne.

Nieuzasadnione geoblokowanie i dyskryminacja ze względu na miejsce zamieszkania jest niezgodne z samą ideą jednolitego rynku i jest przyczyną niskiej skali transgranicznego handlu elektronicznego. Rozporządzenie 2018/302 jako wspólna część Strategii Jednolitego Rynku Cyfrowego oraz Strategii Jednolitego Rynku stanowi ważny element polityki działań

eliminujących bariery w transgranicznym handlu elektronicznym. Dzięki tej oraz pozostałym, korespondującym inicjatywom w ramach ww. strategii, zasady sprzedaży transgranicznej zostaną uproszczone z punktu widzenia przedsiębiorców, w szczególności MŚP, co przyczyni się do zapewnienia konsumentom i przedsiębiorcom większego wyboru i wyższej jakości towarów i usług oraz pobudzi rozwój całej branży e-commerce. Co prawda zakaz dyskryminacji został ustanowiony w przepisach dyrektywy usługowej, niemniej jednak jego stosowanie zależy od oceny działań danego przedsiębiorcy na zasadzie case by case. Dzięki przepisom rozporządzenia 2018/302 zarówno firmy, jak i konsumenci zyskają większą pewność prawną dzięki wskazaniu konkretnych okoliczności zakazu dyskryminacji, co jednocześnie poprawi wykonalność tych przepisów.

Rozporządzenie 2018/302 obowiązuje bezpośrednio i co do zasady nie wymaga transpozycji do prawa krajowego. Jednakże, art. 7 i art. 8 tego rozporządzenia nakładają na państwa członkowskie określone obowiązki związane z egzekwowaniem jego przepisów i udzielaniem pomocy konsumentom w przypadku sporów dotyczących jego stosowania, tj. wyznaczenie na gruncie przepisów krajowych organu, który będzie odpowiedzialny za egzekwowanie naruszeń przepisów rozporządzenia 2018/302, jak też określenia podmiotu powołanego do udzielania pomocy konsumentom w zakresie wynikającym ze stosowania tego rozporządzenia. Za egzekwowanie przepisów rozporządzenia właściwe będą, co do zasady, sądy powszechne. W zakresie tym zastosowanie będą miały przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1025, z późn. zm.), w szczególności art. 415 i art. 471, a uprawnienia wynikające z tych przepisów będą dochodzone w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, z późn. zm.). Prezes UOKiK będzie organem odpowiedzialnym jedynie w relacji przedsiębiorca-konsument (B2C), i to tylko w zakresie naruszeń zbiorowych interesów konsumentów. Działania Prezesa UOKiK dotyczyć będą konsumentów w rozumieniu art. 22¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny. Z kolei, w zakresie relacji przedsiębiorca-przedsiębiorca (B2B), Prezes UOKiK będzie organem odpowiedzialnym jedynie w przypadku, gdy geoblokowanie stanowić będzie praktykę ograniczającą konkurencję. W związku z powyższym, niezbędne jest wprowadzenie do ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przepisów umożliwiających Prezesowi UOKiK wykonywanie tych obowiązków.

Ad. b)

Projekt ustawy przewiduje wprowadzenie mechanizmów zmierzających do wzmocnienia pozycji instytucjonalnej Prezesa UOKiK – organu właściwego w sprawach ochrony konkurencji i konsumentów. Zmiany te są zgodne z kierunkami prac legislacyjnych prowadzonych w ramach UE – finalizowane obecnie są prace nad dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącą nadania organom ochrony konkurencji państw członkowskich uprawnień w celu zapewnienia skuteczniejszego egzekwowania reguł konkurencji i należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego (tzw. dyrektywa „ECN+”). Dyrektywa ta m.in. będzie nakładać na państwa członkowskie UE obowiązek przyjmowania regulacji zapewniających niezależność osobom pełniącym funkcję organów antymonopolowych w ww. państwach, zarówno w zakresie jasno określonych kryteriów powołania i odwołania tych osób, jak i w odniesieniu do sposobu sprawowania tej funkcji.

Obecne regulacje w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów w powyższym zakresie (art. 29 i art. 30), jakkolwiek zapewniają Prezesowi UOKiK względną niezależność instytucjonalną, to wymagają modernizacji w zakresie dostosowania krajowych przepisów do opisanych wyżej zmian legislacyjnych w UE. Proponowane zmiany będą służyć skuteczniejszemu wypełnianiu przez Prezesa UOKiK jego ustawowych zadań.

Projekt zakłada wprowadzenie sześcioletniej kadencji Prezesa UOKiK. Rozwiązanie to, wraz z określeniem zamkniętego katalogu przesłanek, na podstawie których Prezes UOKiK będzie mógł być odwołany przez Prezesa Rady Ministrów, ma na celu zapewnienie większej niezależności Prezesa oraz pozwoli na planowanie polityki ochrony konkurencji i konsumentów w dłuższej perspektywie czasu. Proponowane rozwiązanie przewiduje, że Prezes UOKiK, tak jak w obecnym stanie prawnym, będzie powoływany przez Prezesa Rady Ministrów. Projekt wskazuje, jakie wymagania musi spełniać kandydat na Prezesa UOKiK – będą one co do zasady podobnie ukształtowane do wymagań obecnie przewidzianych w art. 29 ust. 3a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Ponadto, wprowadzono ograniczenie, zgodnie z którym Prezes UOKiK może zostać ponownie powołany tylko raz (art. 29 ust. 3). W projekcie, w porównaniu ze stanem obecnym, zrezygnowano z otwartego i konkurencyjnego naboru na Prezesa UOKiK. Rozwiązanie to wzorowane jest na rozwiązaniach przyjętych w ustawie z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 621, z późn. zm.), która przewiduje ten sam sposób powoływania Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego (art. 7).

Rezygnacja z naboru dotyczyć ma również, zgodnie z projektem, stanowisk wiceprezesów UOKiK. Prezes UOKiK powinien dysponować większą elastycznością w doborze osób wchodzących w skład kierownictwa Urzędu, co przełoży się na bardziej sprawne realizowanie zadań wyznaczonych Prezesowi UOKiK przez obowiązujące regulacje w obszarze ochrony konkurencji i konsumentów.

W pozostałym zakresie tryb powoływania i odwoływania wiceprezesów UOKiK nie ulegnie zmianie. Będą oni powoływani i odwoływani przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek Prezesa UOKiK.

Ad. c)

Ponadto ustawy przewiduje zmiany w zakresie struktury wewnętrznej UOKiK. Zgodnie z art. 29 ust. 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes UOKiK wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Obecnie w skład UOKiK wchodzi Centrala w Warszawie, laboratoria nadzorowane przez Prezesa UOKiK oraz 9 delegatur – w Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Warszawie i we Wrocławiu (art. 33 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów). Projekt zmian ma na celu wprowadzenie większej elastyczności w zakresie tworzenia oraz przydzielania zadań przez Prezesa UOKiK jednostkom terenowym UOKiK, tj. delegaturom. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez przeniesienie regulacji dotyczących siedzib delegatur oraz zakresu ich zadań z przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 2017 r. poz. 816) do przepisów statutu UOKiK, wydawanego w drodze zarządzenia Prezesa Rady Ministrów. Rozwiązania te są wzorowane na przepisach dotyczących innych regulatorów, w szczególności Prezesa UKE (art. 193 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne) oraz Prezesa ULC (art. 22 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze).

Ad. d)

W celu skutecznego pozyskania informacji mogących stanowić dowód w postępowaniu i pozwalających na szybsze wyeliminowanie z obrotu niedozwolonych praktyk naruszających interesy przedsiębiorców i konsumentów, konieczne jest wprowadzenie przepisów

pozwalających na wymianę informacji pomiędzy Prezesem UOKiK a Przewodniczącym KNF, w tym informacji dotyczących prowadzonych postępowań, obejmujących również informacje mogące stanowić tajemnice prawnie chronione. Z tych samych względów, potrzebne są zmiany pozwalające Prezesowi UOKiK na dostęp do tajemnicy skarbowej w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi, a także do tajemnicy bankowej w przypadku drugiej z wymienionych ustaw.

Ad. e)

Konieczne jest wprowadzenie zmian dostosowujących ustawę o ochronie konkurencji i konsumentów do aktualnego stanu prawnego, np. w zakresie odesłań do aktualnych przepisów (w art. 113 ust. 3) czy zamiany Rzecznika Ubezpieczonych na Rzecznika Finansowego (w art. 99a). Zmiany o podobnym charakterze obejmą także ustawę o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi.

2. Opis proponowanych rozwiązań.

a) wdrożenie rozporządzenia 2018/302:

Wdrożenie art. 7 ust. 1 rozporządzenia 2018/302 będzie wymagać interwencji legislacyjnej w art. 4, art. 29 ust. 2 oraz w art. 31 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie wyznaczenia Prezesa UOKiK jako organu odpowiedzialnego za egzekwowanie przepisów rozporządzenia, w zakresie kompetencji określonych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

Proponuje się, aby w zakresie relacji przedsiębiorca-konsument (B2C) organem odpowiedzialnym za egzekwowanie przepisów tego rozporządzenia był Prezes UOKiK, jednakże tylko w zakresie naruszeń zbiorowych interesów konsumentów. Należy w tym miejscu wskazać, że Prezes UOKiK chroni konsumentów w rozumieniu art. 22¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny. W zakresie relacji przedsiębiorca-przedsiębiorca (B2B) Prezes UOKiK będzie organem odpowiedzialnym jedynie w przypadku, gdy geoblokowanie stanowić będzie praktykę ograniczającą konkurencję. Niektóre bowiem z ograniczeń terytorialnych mogą wzbudzać obawy z punktu widzenia prawa antymonopolowego, np.

ograniczenia umowne dotyczące obszaru, na jakim dystrybutor może sprzedawać określone produkty, są zazwyczaj uznawane za ograniczenie konkurencji. Blokowanie geograficzne oparte na jednostronnych decyzjach przedsiębiorców niezajmujących pozycji dominującej nie będą się mieścić w zakresie zakazu praktyk antykonkurencyjnych. W odniesieniu do geoblokowania niebędącego praktykami ograniczającymi konkurencję w rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów lub prawa UE bądź niestanowiącego naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, właściwe w przypadku wniesienia skargi przez konsumentów lub przedsiębiorców będą sądy powszechne. W zakresie tym zastosowanie będą miały przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny oraz ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.

W przypadku art. 7 ust. 2 rozporządzenia 2018/302, który nakłada obowiązek ustanowienia przepisów określających sankcje za naruszenie przepisów tego rozporządzenia, interwencja legislacyjna nie jest konieczna w zakresie, w jakim naruszenia te odnoszą się zbiorowych interesów konsumentów. Odpowiednie mechanizmy i narzędzia w tym zakresie przewiduje ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów (np. art. 26 i art. 27). Podobnie, w relacji B2B, obowiązujące przepisy z zakresu prawa antymonopolowego (art. 6 i art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 101 i art. 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej), które regulują te kwestie wystarczająco i nie wymagają zmiany.

Zgodnie z art. 8 rozporządzenia 2018/302, państwa członkowskie mają obowiązek wyznaczenia organu odpowiedzialnego za udzielanie konsumentom praktycznej pomocy w przypadku sporu pomiędzy konsumentem a przedsiębiorcą. Pomocy tej będzie udzielał Punkt Kontaktowy ds. ADR/ODR (podmiot ds. pozasądowego rozwiązywania sporów konsumenckich oraz internetowego systemu rozwiązywania sporów konsumenckich) przy Prezisie UOKiK. Realizacja planowanych zadań Punktu Kontaktowego ds. ADR/ODR, w zakresie wynikającym z rozporządzenia 2018/302, będzie obejmować w szczególności:

- udzielanie konsumentom informacji o właściwości organu lub organów odpowiedzialnych za właściwe i skuteczne egzekwowanie przepisów rozporządzenia;
- informowanie o prawach konsumenta i przepisach określających środki stosowane w przypadku naruszenia przepisów rozporządzenia.

Należy wskazać, że pomoc ta będzie udzielana konsumentom w rozumieniu art. 22¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny. Nałożenie na Punkt Kontaktowy ds.

ADR/ODR dodatkowego zadania oznacza konieczność nowelizacji art. 32a ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

b) wzmocnienie pozycji instytucjonalnej Prezesa UOKiK:

Projekt przewiduje zmiany w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów, zgodnie z którymi Prezes UOKiK będzie powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na sześcioletnią kadencję. Jednocześnie wprowadzono ograniczenie, zgodnie z którym Prezes UOKiK może zostać ponownie powołany tylko raz (art. 29 ust. 3). Wprowadzony zostanie również zamknięty katalog przesłanek, na podstawie których możliwe będzie odwołanie Prezesa UOKiK przed zakończeniem kadencji (art. 29 ust. 4). Proponowane rozwiązania mają na celu zwiększenie niezależności Prezesa UOKiK i zwiększenie jego wpływu na kreowanie polityki ochrony konkurencji i konsumentów. Ponadto, w art. 29 i art. 30 zrezygnowano z otwartego i konkurencyjnego naboru mającego na celu wyłonienie Prezesa UOKiK oraz wiceprezesów UOKiK.

c) zmiany dotyczące struktury wewnętrznej UOKiK:

Projekt przewiduje zmianę art. 33 i art. 34 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez uchylenie szczegółowych regulacji dotyczących delegatur UOKiK, w tym upoważnienia do wydania rozporządzenia określającego właściwość miejscową i rzeczową delegatur, oraz rozszerzenie upoważnienia do wydania statutu UOKiK (nadawanego w drodze zarządzenia Prezesa Rady Ministrów), który będzie określać również siedziby oraz zadania delegatur UOKiK. Projekt zawiera również zmiany w art. 42, art. 43 i art. 44 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, które mają charakter zmian wynikowych, związanych z propozycją wykreślenia z tej ustawy szczegółowej przepisów dotyczących delegatur. Ponadto, w konsekwencji ww. zmian w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów, wprowadzone zostaną dostosowujące zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (uchylenie nieaktualnych odesłań do ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów).

d) wymiana informacji i dostęp do tajemnic:

Konieczna będzie zmiana w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów oraz w ustawie z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowych, która umożliwi wymianę informacji pomiędzy Prezesem UOKiK i Przewodniczącym KNF. Dostęp ten dotyczyć ma również informacji prawnie chronionych na podstawie innych ustaw (niezbędne są zmiany również w tych ustawach). W związku z tym zaproponowano nowelizację art. 72 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez wskazanie, że organy oraz instytucje państwowe i samorządowe będą obowiązane do udostępniania Prezesowi Urzędu znajdujących się w ich posiadaniu akt oraz informacji, w tym informacji prawnie chronionych. Przepis art. 72 w obecnym brzmieniu nakłada taki obowiązek tylko na organy administracji publicznej. Ponadto, zaproponowano, aby obowiązek udostępniania informacji dotyczył danych istotnych do realizacji ustawowych zadań Prezesa UOKiK. Zaproponowano również dodanie w ustawie z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym przepisu, zgodnie z którym Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego i Prezes UOKiK będą mogli przekazywać sobie informacje, w tym informacje chronione na podstawie odrębnych ustaw, w zakresie niezbędnym do realizacji ich ustawowych zadań oraz będą mogli zawierać odpowiednie porozumienia w celu określenia zasad współpracy oraz przekazywania sobie tych informacji (art. 17ca). Konsekwencją ww. zmian jest wprowadzenie w art. 73 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów dodatkowego wyjątku od reguły zgodnie z którą, informacje uzyskane w toku postępowań prowadzonych przez Prezesa UOKiK nie mogą być wykorzystywane w innych postępowaniach prowadzonych na podstawie odrębnych przepisów (art. 73 ust. 1). W art. 73 ust. 2 zaproponowano dodanie pkt 7, zgodnie z którym ww. zakaz nie będzie dotyczyć przekazywania informacji Przewodniczącemu Komisji Nadzoru Finansowego na podstawie art. 17ca ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym.

Ponadto konieczne będą zmiany w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2018 r. poz. 800, z późn. zm.) oraz w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 1876, z późn. zm.), które będą miały na celu umożliwienie dostępu Prezesowi UOKiK do tajemnicy bankowej i tajemnicy skarbowej na potrzeby prowadzonych postępowań. Odnośnie do dostępu do tajemnicy skarbowej, projekt przewiduje nowelizację art. 298 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa poprzez dodanie w nim pkt 6f, zgodnie z którym Prezes UOKiK otrzymałby dostęp do akt spraw skarbowych na potrzeby toczącego się postępowania prowadzonego na podstawie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz przepisów ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie

produktami rolnymi i spożywczymi. Należy zauważyć, iż zgodnie z art. 298 pkt 6d ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, takie uprawnienie przysługuje Przewodniczącemu Komisji Nadzoru Finansowego. Informacje objęte tajemnicą skarbową są niezbędne w toku prowadzonych przez Prezesa UOKiK postępowań, w szczególności w związku z uprawnieniem Prezesa UOKiK do nakładania kar pieniężnych, które stanowią dochód budżetu państwa. Zgodnie z art. 106 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes UOKiK może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, w przypadkach opisanych w tym przepisie. Obrót oblicza się na zasadach, o których mowa w art. 106 ust. 3 ww. ustawy. Zdarzają się sytuacje, gdy przedsiębiorca nie odbiera korespondencji, nie udziela odpowiedzi na żądanie Prezesa UOKiK o przekazanie wysokości obrotu za rok poprzedzający wydanie decyzji lub też zachodzi konieczność weryfikacji złożonych informacji np. w urzędzie skarbowym, przy czym często dane te są objęte tajemnicą skarbową. Ponadto, dane te mogą być pomocne w celu ustalenia czy przedsiębiorca prowadzi faktycznie działalność gospodarczą (poprzez uzyskanie informacji od administracji skarbowej w zakresie np. składanych deklaracji VAT lub innych cyklicznych zeznań/deklaracji podatkowych). Podobnie, dane te mogą być pomocne w toku postępowań egzekucyjnych w celu ściągnięcia nałożonych kar np. w przypadku konieczności weryfikacji zasadności wydania postanowienia o umorzeniu egzekucji czy też rozważania zasadności podejmowania czynności egzekucyjnych w stosunku do członków zarządu czy wspólników spółek osobowych, co jest z kolei uzależnione od ustalenia m.in. czy takie osoby osiągają przychody, które dają prawdopodobieństwo wyegzekwowania kary. Ponadto, informacje objęte tajemnicą skarbową mogą być pomocne w przypadku prowadzenia przez Prezesa UOKiK postępowań dotyczących praktyk związanych z prowadzeniem systemów promocyjnych typu piramida, w rozumieniu art. 7 pkt 14 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz pkt 14 załącznika I do dyrektywy 2005/29/WE, gdzie niezbędne do stwierdzenia tego naruszenia jest wykazanie, że konsument wykonuje świadczenie w zamian za możliwość otrzymania wynagrodzenia, które jest uzależnione przede wszystkim od wprowadzenia innych konsumentów do systemu, a nie od sprzedaży lub konsumpcji produktów. Dokumenty uzyskane od organów podatkowych mogą pozwolić Prezesowi UOKiK ustalić, czy finansowanie wynagrodzenia, jakie konsument może otrzymać, jest uzależnione „przede wszystkim” lub „głównie” od świadczeń wpłaconych następnie przez nowych uczestników systemu. Innym przypadkiem są postępowania antymonopolowe w sprawie zmów przetargowych, gdzie informacje objęte tajemnicą skarbową są konieczne w celu weryfikacji

przekazanych przez przedsiębiorców informacji w zakresie współpracy, lub braku współpracy z innymi przedsiębiorcami lub na okoliczność realizacji danych przedsięwzięć.

Jeżeli chodzi o dostęp do tajemnicy skarbowej oraz tajemnicy bankowej na potrzeby prowadzonych przez Prezesa UOKiK postępowań na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi, której celem jest eliminowanie nieuczciwych praktyk handlowych w łańcuchu dostaw żywności, jest on konieczny m.in. ze względu na umożliwienie Prezesowi UOKiK ustalenia w toku tych postępowań faktu niezależności działania pośrednika w obrocie, jak również występowania samego stosunku przewagi kontraktowej jednego podmiotu nad drugim na podstawie analizy danych finansowych. Ponadto, należy wskazać, iż Prezes UOKiK w lipcu 2018 r. podjął współpracę z Ministerstwem Finansów w zakresie monitorowania rynków rolnych - w szczególności obrotu owocami oraz wieprzowiną (w związku z występowaniem ASF). W toku dotychczasowych prac grupy roboczej UOKiK-MF pojawiła się wątpliwość, czy przepis art. 72 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (w związku z art. 15 ustawy o przewadze kontraktowej) jest wystarczającą podstawą do przekazywania danych przez administrację skarbową, wobec braku wyraźnego zwolnienia z obowiązku zachowania tajemnicy skarbowej. Z kolei, odnośnie do tajemnicy bankowej należy zauważyć, iż ustawa - Prawo bankowe w art. 105 ust. 1 pkt 2 lit r już obecnie zobowiązuje banki do udzielenia informacji stanowiących tajemnicę bankową na żądanie Prezesa UOKiK, jednakże tylko w związku z postępowaniami prowadzonymi na podstawie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz w zakresie określonym ustawą z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 362). Obowiązek z ww. przepisu pomija więc nowy rodzaj spraw powierzonych Prezesowi UOKiK do prowadzenia począwszy od 12 lipca 2017 r., tj. postępowania w sprawie nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej.

e) zmiany porządkujące, m.in.:

- zmiana w art. 99a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (wykreślenie Rzecznika Ubezpieczonych i dodanie Rzecznika Finansowego);

- w art. 113 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uaktualnienie odesłania do ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa. Ponadto, w art. 113 dodano ust. 1a (potwierdzający dotychczasową praktykę), zgodnie z którym ulgi w spłacie kary pieniężnej,

o których mowa w ust. 1 (tj. odroczenie uiszczenia kary pieniężnej albo rozłożenie jej na raty), mogą być udzielane wyłącznie jako pomoc de minimis, w zakresie i na zasadach określonych w bezpośrednio obowiązujących aktach prawa Unii Europejskiej dotyczących pomocy w ramach zasady de minimis.

W przepisach przejściowych wskazano, iż czynności w sprawach wszczętych i niezakończonych, należących do właściwości delegatur UOKiK, na podstawie przepisów uchylanego rozporządzenia w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur lub przekazanych delegaturom przez Prezesa UOKiK, podjęte przed dniem wejścia w życie nowego statutu, pozostają w mocy (art. 6). Ponadto, zgodnie z art. 7, do dnia wejścia w życie nowego statutu UOKiK, delegatury będą załatwiać sprawy należące do ich właściwości na podstawie przepisów ww. rozporządzenia lub przekazane delegaturom przez Prezesa UOKiK. Wprowadzono również regulację, zgodnie z którą nowy statut UOKiK określi, które komórki organizacyjne UOKiK przejmą od delegatur sprawy wszczęte i niezakończone w dniu wejścia w życie tego statutu (art. 9). W związku z wprowadzeniem zmian w zakresie wyboru członków Krajowej Rady Rzeczników Konsumentów wskazano w art. 11, że dotychczasowi członkowie Rady zachowują członkostwo w Krajowej Rady Rzeczników Konsumentów po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy. Jeżeli chodzi o przepis przejściowy związany z wprowadzeniem kadencji Prezesa UOKiK, w art. 12 ustawy zaproponowano regulację, zgodnie z którą wydany na podstawie przepisów dotychczasowych akt powołania Prezesa UOKiK staje się aktem powołania na sześcioletnią kadencję, której bieg rozpoczyna się z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Zgodnie z art. 13 projektu, dotychczasowe przepisy wykonawcze (tj. rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, jak również zarządzenie nr 146 Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie nadaniu statutu Urzędowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów), zachowują moc do dnia wejścia w życie nowego statutu, jednak nie dłużej niż przez okres miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy, z wyjątkiem przepisów dotyczących geoblokowania, które wejdą w życie 3 grudnia 2018 r.

Projekt nie będzie miał wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i nie podlega notyfikacji.

Projekt nie podlega również przedstawieniu właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej UOKiK, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

